

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2024. gada 3. jūnijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto SIA "Utilitas Wind", SIA "TCK" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "VĒJA PARKS 10" (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 59/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 350 "Publiskas personas zemes nomas un apbūves tiesības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 350) 142.⁴ punkta otro teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pantam un 91. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no tā spēkā stāšanās brīža.

2. Noteikumu Nr. 350 142.⁴ punkts paredz: “Lai nodrošinātu valsts stratēģiju klimatneitralitātes sasniegšanai, enerģētisko neatkarību un sabiedrības interešu aizsardzību, valsts meža zemju valdītājs līdz 2023. gada 31. decembrim šo noteikumu 87.² punktā minētajās izsolēs un šo noteikumu 87.³ punktā minētajā publicējamajā informācijā neiekļauj līdz 50 000 hektāru no valsts meža zemēm. Subjekts, kura visas kapitāla daļas vai akcijas pieder publiskai personai vai vienai vai vairākām publiskas personas kapitālsabiedrībām, 45 dienu laikā pēc šo noteikumu stāšanās spēkā iesniedz valsts meža zemju īpašniekam pamatotu iesniegumu piešķirt izpētes un apbūves tiesības stratēģiski nozīmīgu vēja parku izvietojšanai valsts meža zemēs. Zemkopības ministrija izvērtē iesniegumu un sagatavo informāciju Ministru kabineta lēmuma pieņemšanai par šo noteikumu 87.² punktā minētā vienreizējā maksājuma apmēru par tiesībām noslēgt šo noteikumu 87.⁵ punktā minēto apbūves tiesības līgumu, ņemot vērā neatkarīga vērtētāja vērtējumu par tirgus cenu. Valsts meža zemes īpašnieks piešķir izpētes un apbūves tiesības stratēģiski nozīmīgu vēja parku izvietojšanai valsts meža zemēs, ja par to lemj Ministru kabinets.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ pantam;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzējas jau iepriekš ir vērsušās Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot atzīt apstrīdēto normu un Noteikumu Nr. 350 142.⁵ un 142.⁶ punktu par neatbilstošu citstarp Satversmes 91. panta pirmajam teikumam (pieteikums Nr. 192/2023). Satversmes tiesas 4. kolēģija 2024. gada 31. janvārī nolēma atteikties ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, pamatojoties citstarp uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu (turpmāk – kolēģijas 2024. gada 31. janvāra lēmums). Kolēģijas 2024. gada 31. janvāra lēmumā

norādīts, ka pieteikumā Nr. 192/2023 ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Līdz ar to kolēģijai, ievērojot Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, ir jāpārbauda, vai pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts nav mainījies, bet ir precizēts prasījums. Proti, Pieteikuma iesniedzējas vairs nelūdz vērtēt Noteikumu Nr. 350 142.⁵ un 142.⁶ punkta atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Tāpat pieteikums ir papildināts ar jaunu prasījumu vērtēt apstrīdētās normas atbilstību arī Satversmes 64. pantam. Turklāt izskatāmajā pieteikumā ir papildināts juridiskais pamatojums tam, kāpēc apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka normām. Pieteikumā ir apstrīdēta Ministru kabineta noteikumu normas atbilstība Satversmei, līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzējas ir juridiskas personas. Līdz ar to tās ir tiesīgas iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas

neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

7.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējas ir kapitālsabiedrības, kuru pamata saimnieciskās darbības veids ir elektroenerģijas ražošana, izmantojot vēja elektrostacijas. Ar Ministru kabineta 2023. gada 28. novembra rīkojumu Nr. 831 “Par vienreizējā maksājuma apmēra apstiprināšanu saistībā ar tiesībām noslēgt apbūves tiesību līgumu stratēģiski nozīmīgu vējparku izvietojšanai valsts meža zemē” (turpmāk – Ministru kabineta rīkojums) sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Latvijas vēja parki” piešķirtas izpētes un apbūves tiesības uz šā rīkojuma 1. pielikumā minētajām valsts meža zemēm, tostarp zemesgabaliem blakus Pieteikuma iesniedzēju attīstāmajām vēja elektrostacijām. Pieteikuma iesniedzējas esot vēlējušās pretendēt uz šiem zemesgabaliem to plānoto vēja parku attīstīšanai. Taču apstrīdētā norma liedzot privāto tiesību juridiskām personām, tostarp Pieteikuma iesniedzējām, pretendēt uz valsts meža zemēm vēja elektrostaciju izveidošanai, iepretim valsts kapitālsabiedrībām, un tādējādi aizskarot Pieteikuma iesniedzēju Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu vērtēt apstrīdētās normas atbilstību arī Satversmes 64. pantam, kas noteic, ka likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai šinī Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros.

Pamatojot apstrīdētās normas neatbilstību minētajai Satversmes normai, Pieteikuma iesniedzējas norāda, ka apstrīdētā norma pieņemta, pārkāpjot labas likumdošanas principu. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, pārbaudot to, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, jāvērtē arī tas, vai atšķirīgā attieksme ir noteikta ar normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā pieņemtu tiesību normu, ievērojot arī labas likumdošanas principu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 2. maija sprieduma lietā Nr. 2018-14-01 17. punktu*). Tādējādi Pieteikuma iesniedzēju argumenti par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 64. pantam, pēc būtības ir saistīti ar vērtējumu par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Tādējādi pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 64. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī šādu iespēju nav.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, tad konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Saskaņā ar apstrīdēto normu izpētes un apbūves tiesības stratēģiski nozīmīgu vēja parku izvietojšanai valsts meža zemēs šajā normā noteiktajam subjektam piešķir, ja par to lemj Ministru kabinets. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr. 350 142.⁶ punktu, ja Ministru kabinets līdz 2023. gada 31. decembrim nepieņemtu lēmumu par apstrīdētajā normā minēto valsts meža zemi, no 2024. gada 1. janvāra attiecīgās valsts meža zemes apbūves tiesīgo varētu noskaidrot, rīkojot izsoli Noteikumu Nr. 350 87.² punktā noteiktajā kārtībā.

Tādējādi konkrētajā gadījumā par pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi uzskatāms brīdis, kad Ministru kabinets pieņem lēmumu par izpētes un apbūves tiesību piešķiršanu uz konkrētām valsts meža zemēm apstrīdētajā normā minētajam subjektam. Ministru kabineta rīkojums, ar kuru sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas vēja parki" piešķirtas izpētes un apbūves tiesības uz šā rīkojuma 1. pielikumā minētajām teritorijām, tostarp Pieteikuma iesniedzēju norādītajiem valsts meža zemes gabaliem, pieņemts 2023. gada 28. novembrī. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2024. gada 13. maijā. Tādējādi termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai Satversmes tiesā ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums šajā daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 350 “Publiskas personas zemes nomas un apbūves tiesības noteikumi” 142.⁴ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” pēc SIA “Utilitas Wind”, SIA “TCK” un sabiedrības ar ierobežotu atbildību “VĒJA PARKS 10” pieteikuma (pieteikums Nr. 59/2024).

2. Ņemot vērā, ka Satversmes tiesa jau ir lūgusi institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – sniegt atbildes rakstu ar faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu lietā Nr. 2024-10-03 “Par Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 350 “Publiskas personas zemes nomas un apbūves tiesības noteikumi” 142.⁴ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam”, uzaicināt Ministru kabinetu līdz 2024. gada 22. jūlijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu tādā gadījumā, ja tam norādāmi kādi papildu apsvērumi.

3. Atteikties ierosināt Satversmes tiesā lietu par Ministru kabineta 2018. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 350 “Publiskas personas zemes nomas un apbūves tiesības noteikumi” 142.⁴ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš